

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3131/2018. (IV. 19.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Dienes-Oehm Egon* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.I.37.353/2018/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselő, Dr. Szalai Krisztina Ügyvédi Iroda útján (képviselet: dr. Szalai Krisztina ügyvéd; székhely: 1055 Budapest, Kossuth tér 13–15. szám) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján a Kúria Kvk.I.37.353/2018/2. számú végzése ellen alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, mely 2018. március 27. napján érkezett meg az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz előzménye, hogy a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 510/2018. számú határozatával megállapította, hogy az indítványozó megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt esélyegyenlőség a jelöltek és jelölő szervezetek között alapvetően azzal, hogy az M1 televízió „Ma reggel” című műsora 2018. február 28. és március 13. közötti műsorfolyamában a Jobbik Magyarországért Mozgalom jelölő szervezetnek nem biztosított megjelenési lehetőséget. Ezen túlmenően a jogsértőt eltiltotta a további jogsértéstől és kötelezte arra is, hogy az NVB határozat rendelkező részét az érintett televíziós műsorszám előtt tegye közzé, valamint 1 035 000 forint bírság megfizetésére is.
- [3] Az NVB eljárását egy magánszemély beadványozó által benyújtott kifogás indította el. A beadványozó szerint megsértésre kerültek a Ve. 2. § (2) bekezdés c) és e) pontjai, mert az M1 televízió „Ma reggel” című műsorában az országgyűlési választási kampány idején (a kifogásolt 2018. február 28. és március 13. közötti időszakban) rendszeresen szerepeltek a FIDESZ-KDNP Párt és a Kormány képviselői, illetve a Kormányhoz köthető elemzők. A beadványozó 11 műsorszámolt jelölt meg, ahol a megjelent személyek a kormánypártok érdekében kampánytevékenységet folytattak és ennek során több esetben megnevezték a Jobbik Magyarországért Mozgalmat, és ezt a pártot, valamint az ellenzékét megszólalásaikban negatív színben tüntették fel. Ehhez képest a Jobbik Magyarországért Mozgalom egyetlen egyszer sem kapott a műsorban megjelenési, reagálási lehetőséget, és a műsorba egyetlen ellenzéki politikus sem hívtak meg.
- [4] Az NVB egyebek mellett rámutatott a döntésében arra is, hogy a választási bizottságok és a bíróságok következetes gyakorlata szerint az esélyegyenlőség biztosítására vonatkozó kötelezettség betartása csak a műsorfolyam egészének, de legalább átfogó részének ismeretében vizsgálható. Az alapelv sérelme akkor állapítható meg, ha a médiaszolgáltató valamennyi műsorszámát a választási eljárás időszakában – de legalább átfogó részében –

vizsgálva bizonyítható, hogy valamely jelölő szervezet indokolatlanul kevesebb megjelenési lehetőséget kap más, azonos jogi helyzetben lévő jelölő szervezetekkel szemben. Az NVB elsőként azt vizsgálta meg, hogy a bizonyítékként megjelölt 11 műsorszám valamennyi részlete a Ve. 141. §-ának második fordulója szerinti olyan kampányidőszakban folytatott tevékenységnek tekinthető-e, amely a választói akarat befolyásolására vagy ennek megkísérlésére irányult. Az NVB ennek során úgy ítélte meg, hogy ezek közül 6 esetben szakmai megnyilvánulásokról volt szó, melyek így kívül esnek a Ve. 141. §-a szerinti tevékenységen, azonban 5 műsorszámban egyértelműen a jelölő szervezetekhez köthető személyek szólaltak meg. Utóbbiak vizsgálata során megállapította az NVB, hogy az indítványozó a Jobbik Magyarországért Mozgalom képviselőinek nem adott megjelenési lehetőséget, ilyenre a kifogással kapcsolatos levelében sem hivatkozott és nem jelölt meg egyetlen olyan műsorszámot sem a kampányidőszak vizsgált időtartamában, amely a „Ma reggel” című műsorral jellegét tekintve egyenértékűnek tekinthető. Rögzítette továbbá az NVB azt is, hogy a kampányidőszakban megjelölt és az eljárása során vizsgált 14 nap elégséges időtartam volt ahhoz, hogy a kifogásban megjelölt műsorszámok vonatkozásában az alapelvek érvényesülését vizsgálni lehessen.

- [5] Az NVB eljárása során megállapította azt is, hogy a médiaszolgáltatónak az a magatartása, amely csupán egyes jelölő szervezetek vonatkozásában biztosítja a választási kampányidőszak átfogó időszakában politikai, közéleti témákkal foglalkozó műsorában a megjelenési lehetőséget, ellentétes a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt, esélyegyenlőség a jelöltek és jelölő szervezetek közötti eljárási alapelvvel. Az NVB ugyanakkor a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás elvének megsértését nem látta megállapíthatónak, e vonatkozásban nem tartotta megalapozottnak a kifogást. Végül az NVB a Ve. 152. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményt alkalmazva, 1 035 000 forint összegű bírság kiszabását is indokoltnak tartotta.
- [6] Az NVB fentiekben ismertetett, 510/2018. számú határozatával szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
- [7] 1.2. A felülvizsgálati kérelmet a Kúria Kvk.I.37.353/2018/2. számú végzésével bírálta el. A Kúria döntésével az NVB 510/2018. számú határozatát megváltoztatta oly módon, hogy az indítványozó bírság megfizetésére kötelezését mellőzi, ezt meghaladóan a határozatot helybenhagyta.
- [8] A Kúria az indítványozó eljárásjogi természetű aggályait nem találta megalapozottnak, az ügy érdemét illetően pedig a következő megállapításokat tette. Mindenekelőtt rögzítette, hogy a műsorszolgáltató számára törvény biztosítja a szerkesztői szabadságot, a Ve. alapelvi szabályainak pedig a műsorszámok összességében kell érvényesülnie. Rámutatott a Kúria, hogy az 1/2007. (I. 18.) AB határozatból (a továbbiakban: Abh1.) is az tűnik ki, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye nem értelmezhető úgy, mint amely azt a követelményt támasztja a műsorszolgáltatóval szemben, hogy az minden egyes álláspontot minden műsorszámában megjelenítsen. Ha a kiegyensúlyozottsági követelmény érvényesülésére minden esetben kizárólag egy műsorszámon belül keríthetne sort a műsorszolgáltató, az a média illetve a szerkesztési szabadság olyan fokú sérelmét jelentené, amelyet a legitim jogalkotói cél, a véleménypluralizmus elérése nem igazol.
- [9] Az alkalmazandó jog tekintetében a Kúria egyetértett az NVB-vel abban, hogy nem a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) és nem is a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) alapján kell az alapügyet megítélni, hanem a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt, a jelöltek és jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőséget megfogalmazó eljárási alapelv alapján. Az érintett kéthetes időtartamot a Kúria is megfelelő hosszúságúnak tekintette a vizsgálata során.
- [10] Rögzítette a Kúria, hogy a Ve. alapelvi követelményeinek teljesülését lineáris médiaszolgáltatás esetében nem csak az egyes műsorok, hanem a műsorfolyam vizsgálatával lehet megítélni. A műsorszám – műsorfolyam kapcsolat megteremthetősége során a irányadónak azt tekintette, hogy műsorfolyamként az adott ügy szempontjából összehasonlításra alkalmas meghatározott tartalmú műsorszámok értékelésére van lehetőség. Az összehasonlíthatóság vizsgálata során pedig arra a következtetésre jutott, hogy az üggyel érintett „Ma reggel” című műsor a reggeli főműsoridőben élő beszélgetést és stúdió kívüli kapcsolást tartalmazó műsor, ezért az indítványozó által hivatkozott más műsorszám (Híradó) tartalmával nem hasonlítható össze, így nem vonható be a vizsgálatba. A vizsgálhatóság és összehasonlíthatóság kapcsán megállapította továbbá a Kúria azt is, hogy az NVB-nek nincs lehetősége a hivatalbóli bizonyításra, nem sérthette meg a Ve. 43. § (5) bekezdésében foglaltakat, amikor nem vizsgálta az indítványozó más csatornáin, más műsorszámaiban való megjelenéseket.

- [11] A Kúria megállapította, hogy az NVB helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a kampányidőszakban a politikai, közéleti témákkal foglalkozó műsorban nem lehet csak egyes jelölő szervezetek vonatkozásában biztosítani a megjelenési lehetőséget. Az indítványozó maga sem állította, hogy más pártok képviselői is megjelentek vagy meghívást kaptak volna a vizsgált időszakban, így az indítványozó által vitatott kevés számú – 5 db – megjelenés is lényegében 100%-os megjelenésnek számít, ami sérti a jelöltek és jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőséget megfogalmazó eljárási alapelvet.
- [12] A Kúria megállapította azonban, hogy a felülvizsgálati kérelem a kiszabott bírság körében alapos, mert annak kiszabását az NVB határozata nem elégséges mértékben indokolta. A bírság alkalmazásának okszerűségére nem lehet következtetni, és a határozat nem tartalmazta a kiszabás során figyelembe vett súlyosbító vagy enyhítő körülményeket sem, nem felelt meg a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény követelményeinek.
- [13] A Kúria a fentiekre tekintettel a Ve. 231. § (5) bekezdés *a)* és *b)* pontja alapján az NVB határozatát részben megváltoztatta: a bírság kiszabását mellőzte, de ezt meghaladóan a határozatot helybenhagyta.
- [14] 1.3. Ilyen előzmények után terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az indítványozó a Kúria Kvk.I.37.353/2018/2. számú végzésével szemben. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, az Abtv. 27. §-a valamint a Ve. 233. §-a alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, a véleménynyilvánítási szabadság és a sajtószabadság megsértése miatt semmisítse meg a Kúria Kvk.I.37.353/2018/2. számú végzését.
- [15] Alkotmányjogi panaszában több korábbi alkotmánybíróági döntést idézve rámutatott, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában a szabad véleménynyilvánítás joga kettős megalapozottsággal bír: a véleményszabadság egyszerre szolgálja az egyéni autonómia kiteljesedését és a közösség oldaláról a demokratikus közvélemény megteremtésének, fenntartásának a lehetőségét. Előadta, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgásteret keretein belül azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie. Az indítványozó szerint a választási kampány során a nyilvánosság előtti egyenlő – de legalábbis hasonló – mértékű megjelenést a hatályos jogszabályi környezet többféleképpen kívánja garantálni.
- [16] Az indítványozó hangsúlyozta, hogy „nem határozható meg előre, hogy hány eltérő, releváns véleménynek kell teret adni a műsorszámban, ám amennyiben több szervezet, társadalmi csoport, politikai párt is ugyanazon, vagy nagyban hasonló álláspontot képvisel egy adott ügyben, és azok között érdemi különbségek nem fedezhetők fel, abban az esetben elég csak az egyik ilyen szervezet vagy csoport álláspontját közzétenni. A törvényi szabályozás a különféle véleményeket és azok bemutatását védi a demokratikus közélet kialakítása és a közügyek megvitatásának elősegítése céljából, nem pedig az egyes vélemények megfogalmazóit. Nem várható el a médiaszolgáltatótól, hogy egy adott üggyel kapcsolatban valamennyi létező álláspontot felderítsen, nem kötelezettsége, hogy minden egyes nyilvánosságra hozott véleményt, azok képviselőivel együtt megjelenítsen. A médiaszolgáltatónak a kiegyensúlyozott tájékoztatáshoz szükséges – a fentiek szerint az adott hír vonatkozásában releváns, és – egymástól eltérő véleményeket kell bemutatnia, vagy legalább utalni arra, hogy léteznek ilyen eltérő nézetek. Az egyes véleményeknek, és nem azok képviselőinek kell a médiatartalomban megjeleníteniük, így több, azonos vagy nagyban hasonló vélemény megléte esetén a szerkesztő választhat valamely nézet több képviselője közül, akit az adott műsorszámban szerepeltet, vagy akinek véleményét maga tolmácsolja.” Az alkotmányjogi panaszt előterjesztő szerint az esélyegyenlőség alapelvének értelmezése abban az esetben tekinthető a sajtószabadság alkotmányos tartalmával arányos korlátozásnak, ha nem jelent az indítványozó szerkesztési szabadságára nézve előre nem látható mértékű és tartalmú, valamint az egyéb jogszabályi kötelezettségektől el nem választható korlátozást. A lineáris médiaszolgáltatások esetében a Ve. olyan értelmezése áll összhangban a sajtószabadság tiszteletben tartásával, mely azt követeli meg, hogy a médiaszolgáltatók a kampányidőszak hosszabb, legalább többhetes időszaka alatt általa közzétett hasonló jellegű műsorszámokban, médiatartalmakban biztosítsa a jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőséget. Az indítványozó végül hangsúlyozta, hogy mint a sajtószabadság jogosultja akkor képes eleget tenni a választási kampányban – a társadalmat és a jelölő szervezeteket egyaránt szolgáló – feladatának, ha tevékenysége világos, egyértelmű és alapjogaira tekintettel lévő, arányos korlátok közé szorított.
- [17] 1.4. Az alkotmányjogi panasszal támadott végzés meghozatala után az indítványozó végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet is előterjesztett, melyet a Kúria Kvk.I.37.353/2018/5. számú végzésével elutasított.

II.

[18] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.”

[19] 2. A Ve. érintett rendelkezései:

„2. § (1) A választási eljárás szabályainak alkalmazása során érvényre kell juttatni a következő alapelveket:
[...]

c) esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között,”

III.

[20] 1. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálata előtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálja a befogadhatóság törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Ennek során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a vizsgált alkotmányjogi panasz az Abtv.-ben meghatározott formai és tartalmi követelményeknek megfelel.

[21] Az Abtv. 27. §-ában meghatározott egyedi ügyben való érintettség egyértelműen megállapítható, hiszen egyrészt az indítványozóra az NVB és a Kúria döntése rendelkezést tartalmaz. Másrészt a 20/2016. (X. 28.) AB határozatban az Alkotmánybíróság már elismerte jelen alkotmányjogi panaszt előterjesztő indítványozó jogsultságát. Jelen ügyben emlékeztet arra a Tanács, hogy az Alaptörvény IX. cikk (1)–(2) bekezdéseinek védelme kiterjed a médiaszolgáltatókra attól függetlenül, hogy azok köz-, vagy magántulajdonban vannak, hiszen ez a közmédiák esetében is törvényi kötelezettségeik teljesítésének a garanciája. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § b) pontjában foglaltaknak is eleget tesz: az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.

[22] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt követelményeknek eleget tesz. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz a törvényes határidőn belül, azaz a támadott végzés kézhezvételétől számított 3 napon belül érkezett [Ve. 233. § (1) bekezdés].

[23] A panasz tartalmaz az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést is, mert annak vizsgálatára irányul, hogy a választási kampány időszakában a médiaszolgáltatóknak milyen követelményeknek kell megfelelnie, hogy a jelöltek és jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőség megvalósulhasson a megjelenési lehetőségekkel összefüggésben, és ez milyen viszonyban van az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseivel.

[24] 2. Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése lehetővé teszi, hogy „az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet” terjesszen a testület elé.

IV.

[25] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

[26] 1. Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz alapján folytatott eljárásokban elsősorban jogvédelmi szerepe van, mert az Abtv. 26–27. §-ai értelmében az a feladata, hogy az Alaptörvényben biztosított alkotmányos alapjogoknak ténylegesen érvényt szerezzen. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja.

- [27] 2. Az Alkotmánybíróság a 19/2016. (X. 28.) AB határozatban rámutatott, hogy a szólás- és sajtószabadság, amely felöleli valamennyi médiatípus szabadságát, kitüntetett helyet foglal el az Alaptörvény alapjogi rendjében, mivel a sajtó a véleménynyilvánításnak, a véleményformálásnak és a véleményalkotáshoz nélkülözhetetlen információszerzésnek az eszköze, amelynek egyik legfontosabb alkotmányos küldetése a közügyek alakulásában releváns körülmények bemutatása (Indokolás [30]).
- [28] Az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt szólás- és sajtószabadság a demokratikus és alkotmányos politikai rendszerek egyik legfontosabb intézménye, garanciája és eszköze. A sajtószabadság komplex, több összetevőből álló szabadságjog. A sajtószabadság legfontosabb összetevői: a sajtóalapítás szabadsága, a sajtóelőállítás szabadsága, a sajtóterjesztés szabadsága, a sajtószerkesztés szabadsága, valamint az újságírók és szerkesztők sajtóban megjelenő véleményének a szabadsága. A sajtószerkesztés szabadságának a korlátozása tehát meg kell, hogy feleljen az alapvető jogok korlátozásával szemben támasztható azon követelménynek, hogy az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a sajtószabadság korlátozásának alkotmányossági mércéi eltérnek az egyes tömegkommunikációs eszközök tekintetében, így a médiaszolgáltatók (televíziók, rádiók) esetében az Alkotmánybíróság más sajtószervekhez képest a szerkesztői szabadság szélesebb körű korlátozását is elfogadhatónak tartja [lásd: 165/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 478.]. Az alkotmányjogi panasszal támadott kúriai döntésben is hivatkozott Abh1.-ben az Alkotmánybíróság a kiegyensúlyozott, elfogulatlan, tárgyilagos tájékoztatás követelményét elfogadta a médiaszolgáltatók szerkesztői szabadságának korlátjaként.
- [30] 4. Az Alkotmánybíróság a 3096/2014. (IV. 11.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh2.) – melynek alapja jelen ügyhöz hasonlóan szintén a Ve. 233. §-a és az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz volt – a következő megállapításokat tette. „A választási kampányban más időszakokhoz képest is különösen nagy jelentősége van a választópolgárok minél teljesebb körű tájékoztatásának. A demokratikus jogállamiság elve megkívánja, hogy a népképviselői szervek megválasztására demokratikus közvélemény és a választók minél megalapozottabb döntése alapján kerüljön sor. Szabad és demokratikus választások nem képzelhetők el anélkül, hogy a sajtó ne a megfelelő tájékoztatáshoz kapcsolódó alkotmányos felelőssége szerint járna el. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy ez mindenekelőtt és leginkább a szerkesztés szabadságának elismerését, a tartalmi beavatkozás tilalmának tiszteletben tartását igényli az állam részéről. Meghatározott körben azonban alkotmányosan indokolhatóvá és szükségessé válhat a tájékoztatást érintő egyes követelmények előírása. A médiaszolgáltatók tevékenysége mellett ebbe a körbe vonható a közpénzből fenntartott sajtótermékek működése is” {Indokolás [42]}.
- [31] Az Alkotmánybíróság a választójogi kérdéseket vizsgáló 1/2013. (I. 7.) AB határozatában, az Abh2.-ben és a 26/2014. (VII. 23.) AB határozatában is figyelembe vette a Velencei Bizottság 190/2002. számú véleményét, a választási kérdésekben követendő jó gyakorlatok kódexét [*Code of Good Practice in Electoral Matters: Guidelines and Explanatory Report – Adopted by the Venice Commission at its 52nd session (Venice, 18–19 October 2002), CDL–AD (2002) 23 rev.*]. Ennek a 2.3. pontjában az egyenlő választójog kapcsán a jelöltek esélyegyenlősége tekintetében rögzíti, hogy „a. esélyegyenlőséget kell garantálni a pártoknak és jelöltjeiknek, mely az állami közhatalmi szervek általi semleges hozzáállást is magában kell, hogy foglalja, különösen: i. a választási kampány; ii. a médiamegjelenések, különösen a köztulajdonú média; iii. illetve a pártok és kampányok közfinanszírozása tekintetében.”
- [32] Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozta az Abh2.-ben, hogy a jelölő szervezeteknek az Alaptörvényen alapuló feladata a népakarat kinyilvánításában való közreműködés, a társadalmi problémák megfogalmazása és közvetítése az állampolgárok felé akkor működik, ha ez nemcsak a jelölő szervezeten belül, hanem a külvilág felé is hatékonyan megnyilvánul (Indokolás [45]). Minden jelöltnek alapvetően azonos lehetőségek kell, hogy rendelkezésére álljanak a választási kampányban, vagyis a szavazatokért való verseny nyitott kell, hogy legyen. Ez azt jelenti, hogy az „államnak” elkötelezettnek kell lennie a törvények olyan alkalmazása iránt, amely az egyenlő bánásmódot biztosítja minden érintettrel illetően a választási eljárásban (Indokolás [46]).
- [33] Alkotmányjogi szempontból nem kifogásolható tehát, ha választás idején az alapvetően közpénzből működte-tett állami médiaszolgáltató az NVB és a Kúria – az általuk megállapított tényállás alapján – számon kéri a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában védett esélyegyenlőség a jelöltek és jelölő szervezetek közötti alapelv megsértését.

Jelen ügyben ugyanis nem a megjelenések súlya között kellett mérlegelnie a Kúriának, mert megállapítható volt, hogy az indítványozó maga sem állította, hogy más pártok képviselői is megjelentek vagy meghívást kaptak volna a vizsgált időszakban (lásd: Kúriai végzés [31]).

[34] A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglaltak szerint határozott

Budapest, 2018. április 3.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [35] A határozat rendelkező részével egyetértek. Ugyanakkor szükségesnek tartottam volna az indokolás kiegészítését a panaszos közmédiomot megillető szerkesztői szabadság korlátozásának arányossága kapcsán.
- [36] A határozat értelmében az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének az értelmezése révén a Kúria alapjogi oldalról megfelelő döntést hozott az ügyben. Másképpen megfogalmazva: a jogsértést megállapító bírói döntés és az ahhoz kapcsolt szankció a panaszos szerkesztői szabadságának szükséges és arányos korlátozását jelentette.
- [37] A határozat indokolása az Abh1., az Abh2., valamint a 19/2016. (X. 28.) AB határozatok alapján arra a következtetésre jut, hogy választási kampány idején a lineáris médiatartalom-szolgáltatók, így a közmédiomok szerkesztői szabadságának szükséges korlátját jelenti a jelölő szervezetek és jelöltek esélyegyenlőségének [Ve. 2. § (1) bekezdés c) pont] garantálása. E követelmény alkotmányos alapját a határozat a demokratikus jogállam elvében rögzíti. Azaz a bírói döntés – a jogállamiság elve alapján – szükséges korlátot állított a panaszos szerkesztői szabadsága elé akkor, amikor a jelöltek és a jelölő szervezetek esélyegyenlősége kapcsán a jogsértést a terhére róta. Az ilyen és ehhez hasonló esetekben ugyanis – ahogy a határozat indokolása azt helyesen hangsúlyozza is – akkor valósul meg az esélyegyenlőség a jelöltek és jelölő szervezetek között, ha megközelítőleg azonos módon van lehetőségük a választópolgárok meggyőzésére a kampányidőszakban.
- [38] Ugyanakkor – véleményem szerint – utalni kellett volna arra, hogy a vizsgált kúriai végzés a szerkesztői szabadságot arányosan korlátozza. A Ve. alapján a választási szabályok megsértése többféle jogkövetkezményt vonhat maga után, egyebek mellett bírságszankció kiszabásával párosulhat. A jelen esetben a Kúria a bírságszankció tekintetében megváltoztatta az NVB határozatát, amely így jogkövetkezményként a jogsértő magatartástól való jövőbeli eltiltást és a jogsértés tényének NVB általi megállapítását jelenti a közmédiom számára. A bírság szankció kiszabásának megváltoztatása, törlése önmagában kedvezőbb helyzetbe hozza a panaszos. A fennmaradó jogkövetkezmények a jogsértés tényéből következnek, mondhatni értelemszerűek, ezért a szerkesztői szabadság korlátozásának aránytalansága nem vethető fel a bírói döntéssel összefüggésben.

Budapest, 2018. április 3.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró különvéleménye

[39] Nem értek egyet az alábbiakra tekintettel az alkotmányjogi panasz elutasításával.

[40] 1. Kiindulópontként el tudom fogadni a határozatnak az elutasítás döntő érvéül szolgáló megállapítását, mely szerint: az indítványozót az Alaptörvény IX. cikke (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak szerint megillető egyes jogosultságok a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdése alapján, az esélyegyenlőségi elvek érvényjuttatása érdekében választási időszakban korlátozás alá eshetnek.

- [41] Nem ismerem el ugyanakkor, hogy ez - a média szolgáltatások szabadságát érintően- szükségesnek elismert korlátozás a jelen ügyben az arányosság követelményének megfelelne. Következésképpen nem tudok egyetérteni a határozat indítványt elutasító álláspontjával sem, amely az indokolás [33] bekezdésében kizárólag a kúriai végzés azon /31/ pontjára utalással állapítja meg a rendelkező részben foglalt döntése indokát, ami a legfelső bírói szerv szerintem megalapozatlan és jogilag vitatható következtetésein alapul. (Kúria végzésének [29] és [30] pontjai.)
- [42] 2. A „Ma reggel” műsorfolyam egy tematikus szolgáltatás, amely nevével összhangban elsősorban az aktuális történésekről való, a napi hírekben szereplő események kiegészítő jellegű, azoknak részletesebb és többnyire a háttérét bemutató tájékoztatás. Funkciójánál fogva tehát ez a műsorfolyam nem korlátozódik politikai eseményekre és célját tekintve nem választási műsor. Kétségtelen ugyanakkor, hogy tárgykörében jelentős súllyal szerepel napjaink egyik legfontosabb témaköre, a nemzetközi élet migrációs történései, amely nemcsak a külvilágot, külső kapcsolatainkat meghatározó jelenség, hanem a hazai választásnak is központi kérdése. A vizsgált időszakban a megszólaltatott személyek azonban elsősorban szakértők (miként ezt az NVB és a Kúria megállapította), vagy a Kormánynak – a 29/2017. (XII.13.) OGY határozattal megerősített – nemzetpolitikai álláspontját megjelenítő és nemzetközi szinten is képviselő tisztségviselők. (Mindössze két-három személy lehetett a Fideszhez mint jelölő szervezethez köthető személy, amit egy rövid és kiragadott vizsgálati időszak alatt önmagában sem tartanék az alapelvek megsértése szempontjából jelentős arányúnak, különös tekintettel arra, hogy egyetlen jelölő szervezetnek sincs alanyi joga valamennyi műsorszámban közvetlenül képviseltetni magát pusztán azért, mert egy másik szervezet képviselője valamelyik műsorban megszólalási lehetőséghez jutott.) Az ügy szempontjából meghatározó jelentőségűnek azt tartom, hogy – legalábbis az indítványozó állítása szerint – a Jobbiknak az itt tárgyalt közéleti érdeklődésre számot tartó eseménnyel kapcsolatos álláspontját és egyes konkrét véleményeit az indítványozó egyéb közéleti szolgáltatásaiban számos alkalommal ismertette, a jelölő szervezetet közvetlen megjelenéshez juttatta. Sajnálatos, hogy ennek vizsgálatára az NVB eljárásában nem került sor.
- [43] A fentiekre is tekintettel, álláspontom szerint ilyen körülmények között nem fogadható el a Kúria azon álláspontja, amely lineáris szolgáltatás estében teljesen kizárja az Smtv. és az Mttv. szabályai figyelembevételét, azoktól elszakadva állapítja meg egyetlen műsorszám kéthetes, tényállásában hiányos vizsgálata és az abból levont egyoldalú és részben megalapozatlan következtetések alapján a Ve. 2.§. (1) bekezdése c) pontja sérelmét.

Budapest, 2018. április 3.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/579/2018.

